

Kakó se ima s novo pinjo v zaker iti?

(Potrebna opómba).

Ako ravno pinjo nove forte vezhidel povsod hvalijo, jih je vender le tudi nekaj tazih, ki jo grajajo in pravijo, de se v nji nizh hitreje ne vmede, kakor v navadni. Zhe je to réf, ni tega pinja kriva, ampak mojster Škasa, ktéri jo je takó flabo isdelal. In, zhe bi jo bil ravno umni rokodelz napravil, pride drugi k nji, ki jo goniti ne úmi, fe mu v nji morebiti po volji tudi vmedlo ne bo. Zhe je pa zlo takimu v roke prifhla, ktéri v novih snajdbah vfevkosi le zhudeshov prizhakuje, tudi tá jo morebiti ne bo hvalil.

Pinja nove naredbe, zhe je le prav úmno po zherteshu narejena in zhe gladko tezhe, fe mora pri sazhetku dve ali tri minute hitro in možno goniti, potlej pa smiraj bolj po lahkama in kasneje; kader fe pa sazhnejo is smetene jagodize delati, vlij mafilz mersle vode sraven, po tém bofh bres vfiga truda kmalo terdo in rumeno frovo maflo dobil. To delo je she vezhkrat storjena fkufhnja poterdila.

M. Ferlan.

Gorenško vino v letu 1786.

Od tega nam Vodnikove Novize v letu 1798 tó le povedó: „Dolgo fo Gorenzi menili, de ni per njih nobeniga kraja, kér bi vino rafti in soréti hotlo. Pred dvanajst letmi fo jeli trije duhovni gospodje na Gorenškim terte saditi, pozhasi vino tlazhiti, sdaj ga she fledno leto vfaki po 500 do 800 bokalov perdelajo. Vino je dobro, kakor dolensko, kader je s enmalo lafhkiga mofhta smefhano, inu vkup dro-she ismezhe. Ti gospodje fo fajmafter v Bledi inu dva duhovna per Materi Boshji na Jéseri. Nekidan je bil en vinograd pod fkaló Bledfkiga Grada, fe fhe dandanafhni „vinograd“ imenuje, inu obdivjane terte same raftejo, kér jih nihzhe ne obreshe. Otrozi tukaj drobne jagode sobat hodijo. Per f. Luzii pod Goro fo bili vinogradi, kakor urbar Radolfke grafhine prizha. — Pridnoft, fkufh-na inu prebrifana saftopnoft vse premorejo. Gorenzi! kir fte s umam obilnih darovani, sakaj nefkufite vafho frezho, slafhi savolo fladke vinfke terte?“

Stémi besedami je Vodnik Gorenze k vinoreji fpodbodoval, tode saftojn, kér fe na Gorenškim ne dajo dobre vina rediti. Ne vémo, de bi fedaj fhe kje na Gorenškim vino narejali, kakor na Štermolfki grajfhini, kjer ga je ranjki Ditrih vfako leto nekaj bokalov perdelal; mi ga nifmo pili, tóde flifhali fmo, de je bil zhvizhek!

Svunajna povelj.

(Zhudna obljava nekiga Bramina). Svunajni zhafofili pripovedujejo isgled poboshnosti Indijanov, která nima para, oblubo nekiga Bramina *) namrezh, ktéri je hotel neko imenitno goro (Kómorin) obifkati, in do ktére je fedaj she morde prifhel. Zelo pót fe namrezh tá Indijan valí, ter pride na to vifho vfaki dan pol, ali kvezhimu eno uro daljezh. V Benaresu je popred ftanoval in fe do fém she valí zelih devet let in tri mefze. Shivot in glavo ima s možnim fúknam ovíto, in kadar vfakdanjo pot dokonzhá, nar poprej svoje molitvize opravi, potem pa s svojo drufhnjo je in pije,

*) Bramini fo prvi ali veliki flushabniki indijanfke vére, ktére Indijani fkoraj po boshje zhafe.

ktéra ga vfevkosi s vosam fpremlja. Med tém, ko fe po semlji naprej valí, mu njegov fin, fantizh dvanajsterih let, vedno hlad od ftрани mahlja, in musika ga vfevkosi is vafi, od ktére fe sjutraj odrine, do blishniga oftanifha fpremlja. Velika mnoshiza gledavzov fe po vfih potih okoli njega drenja, koder fe valí, ter ftermé gledajo poboshniga moshá. Kadar fe do kakfhniga bajerja priválí ali kake réke, ali do kakiga drusiga kraja, zhes ktériga fe ne more valiti, vftane in k nogam gré; sató fe pa na unimu kraju takó dolgo fém ter tje valí, dokler samujeno valénje sopet dohití. Kadar bo svoj zil in konz do-fegel in na goro Komorin prifhel, mifli ondi drevó vftaditi in takó dolgo oftati, dokler bo imenovano drevó sad rodílo, od ktériga hozhe pervino boginji podariti, ktéri fe je obljudil. Po tém fhe le fe bo sopet zelo pot domú valjil. — Krepak mosh je, okoli 40 lét ftar, in ne kashe fe, de bi mu to zhudno popotvanje kaj fhkodvalo. Poboshni med Indijanimi ga, kamor pride, s obilnimi darmi obloshé, drugi med njimi pa fe temu fmejajo in njegovo delo fkrito svijazho imenujejo. — Kar ga je k ti obljudi napravilo, fe takó le pripoveduje: Ni ga imel nafh popotnik nobeniga otroka; tó ga je filno shalovalo, ter ftóri imenovano obljudo, zhe mu bo boginja le eniga fina podarila. Rojen mu je bil dezhi, ravno ta, ki ga fpremlja; tode neke leta po rojftvu je oflepil. „To je kasen (fhtrafinga) boginje, kér fim fe predolgo obotavljal, obljudo fpolniti“ je rekel, ter fe je naglo na pot obljudc podal. — Ko bo obljudo fpolnil, upá, de bo njegov finik sopet pregledal!

Prezgodna zrelost uma.

(Iz Podunavke.)

Toma Vilhelm Molkir je angleške čerke pred poznal, kot je govoriti zamogel. In ako ravno jih sam izrekovati ni mogel, jih je z perstam kazal, ko jih je izgovarjati slišal. Dve leti star, je govoriti in takó ročno brati in pisati začel, de, ki niso pričjoči bili, tega nikakor zapopasti nemorejo. Ob svojim godu, ko je tretje leto dopolnil, je svoji materi, in malo pozneje nekterim zrodniam liste pisal. V četertim letu je poznal helenske ali gerške čerke in se je v latinšini toliko zuril, de je vsakdajne naloge (Aufgaben) z dovoljno pravilnostjo izdeloval. Tudi krajobraze (Landkarten) je črtal in nekoliko podob glasovitiga obrazarja (malarja) Rafaela popolnoma poobličel. Pred sedmim letom je pisal basne (fabule) in je jel pesništvo poskušati, kar mu tudi ni slabo od rok šlo. Nar bolj spomina vreden pa je njegov popis nekiga izmišljeniga kraja, ki se mu je bil tako v glavo vgnjezdil, de ga je očitno in živó opisoval; temu veselimu kraju se je sebe Cesarja domišljeval. Namenil je tudi svojo dogodovšino pisati, in jo je res popisovati začel. Naredil je tudi obrazič zemlje tistiga kraja in je dájal imena lafniga iznajdenja poglavitim hribam, rekam, mestam, jezeram, vasém i. t. d. To je bila posledna igra njegoviga velikoumja, kér je čudežno dete že pred umerlo, ko je sedmo leto dopolnilo.

S.

Smef.

(Kakó neki rufovski sdravitelj pijanzhevati odvaduje). Dr. Šreiber, rufovski sdravitelj, sapré hudiga pijanza k febi v isbo (zimer) in mu podá po svojim sposnanju verzhih shganja, kterimu je pa vezh ko póloviza vode perdjana.

Rasun tega dobí pijanez tudi kafeta, vina ali vóla toliko, kolikor ga posheli, tóde tudi tém je vezh ko pol vode permehane. Vêš shivesh, ki ga ondi dobí, je s shganjem smefhan, fhe zlo mefó, fo-zhivje, kruh i. t. d. Po tém takim je nima pijanez ftesne ure. Peti dan fe pa navadno vfakimu ta smef takó priftudi, de mu she od daljezh smerdí, ter sazhne neprenehama drusiga shivesha profiti, kteriga fe mu pa po nobeni zeni takó dolgo ne fme dati, dokler samore fhe kaj od te jedí in pijazhe v fé spraviti. In to sgoditi fe, je she shganja takó odvajen, de ga je she fit, zhe le od njega flifhi. — Ali bi ne bilo tako sdravilo tudi pri naf vezhkrat dobro priporozhvati?

(Nekaj sa shganjarje). Shganjarji, ki fe pezhájo s farbanjem mnogoverfhniga shganja, vedó, kakó nerad fe popolnoma rujavorastajani zu-ker v shganju rastopí, kar je posebno savoljo tega prav nerodno, kér fe po tém rasne forte shganja ne dajo lepó farbati. De fe ti bo tedaj gori imenovani zu-ker po volji tudi v nar mozhnejfhim spiritusu rastopil; smefhaj zu-ker predenj ga rastajati misliffh, sen malo luga fte folí, ki jo v fhtazunah po imenu „calcinirte Soda“ prodajajo; na en funt zukra rajtajo en lot te folí.

Pogled v pretezhene zhase.

Pred 39 létmi je bil per Aufterlizi na Marfkim hud boj, in fhe tisto léto v Prefhburgu mir ftorjen.

„ 38 „ boj per Jeni na Némfhkim.

„ 35 „ boj per Asperni in Eflingi v Eflrajhu.

„ 35 „ je bil hud boj per Vagrami v spodnim Eflrajhu. Mir ftorjen v Shenbrunu ravno tisto léto.

„ 32 „ fo priffhle nove poftávffe knige sa zelo Eflrajfko Zefarftvo na dan.

„ 32 „ boj per Šmolenfki, na Poljfkim.

„ 32 „ je Moskava, poprèfšno poglavitno méfsto Rufovfkiga Zefarftva, pogorèla.

„ 31 „ boj poleg Kulma, kjer je bil Franzoski vojskovód Vandam vjet.

„ 31 „ boj per Lajpzigu v Šakfonii.

„ 31 „ boj per Hanavi na Némfhkim.

„ 30 „ je bil Paris doblen.

„ 30 „ je Napoljon fvoje Zefarftvo sapravitl.

„ 30 „ je bil pervizh mir v Parisu s Franzo- sam ftorjen.

„ 30 „ jo Napoljon sopet v Paris permáha.

„ 30 „ fe je perzhel veliki sbor famoblaftnikov na Dunaju.

„ 30 „ je bila kmetijfka drushba na Krajn- fkim ponovljena.

„ 29 „ fo Dunejfski sbor dokonzhali.

„ 29 „ boj per Vaterlovi v Niderlandu.

Urno, kaj je noviga?

(Nova drushba na Šhtajerfkim, Krajn- fkim, Korófhkim, in v gornimu Eflrajhu). Ta drushba fe bo s rudarijo pezhála in fe imenuje „geognostisch-montanistischer Verein für Steier- mark, Krain, Kärnthen und Oberösterreich“. Njih zefarfka Vifokost, fvitli nadvójvoda gospod Janes, ki po ozhetovo sa prid imenovanih deshél v fefkosi fkerbijo, fo tudi to drushbo obudili, ktéra fi bo pri- sadevala, domovinfke goré preífkovati in po rudah

fledíti. Vfaktéri samore k ti drushbi priftopiti, zhe sa letno plazhilo 5 goldinarjev odrajta; sató pa tudi poftane deleshnik vfih pridoblenih rudarfkih dobizh- kov tifte deshéle, h ktéri fe je pridrushil. — Zhe te jedro mika, lupino sgrisi!

(Nekaj sa tifte, ki ne snajo pifati, ali pa zlo flabo pifhejo). Pred nekimi dnevi je priffhel v Ljubljano uzhitelj pifarije is Duneja, Joshef Juri po imenu, ktéri fi upa vfaziga, zhe fhe takó flabo zhezhká, v 15. do 20. urah lepó pifati isuzhiti. Veliko takih flabih, po njegovimu uku pa poboljfhanih pifarij vidimo v predalu Gion- tinitove bukvarnize, ki jih je imenovani uzhitelj te dni na ogled poftavil. Hitite tedaj vi, ki flabo pifhete k njemu, v 15. urah poftanete sa majhne denarje mojstri pifanja, — zhe le ni bôfa, kar gofp. Juri obéta! Posebno bi mi pa fvetvali, tudi nekim uzhiteljem k njemu v fholo iti, de bi jim fkriv- noft rasodel, kakó fe ima mladost uzhiti, de fe bo nameft v 4. letih, she v 15. do 20. urah zhedno pifati isuzhila.

(Novi móft zhes Šavo) delajo na brodu pod Šhmarno goro, ki bo, zhe pojde delo naglo od rok, jefeni dodèlan. Gotovo je ta narédba vfe hvale vredna, in Šmlednifki gofpod baron Lazarini, ki ta móft puftijo delati, bodo s njim kaj prav korift- niga napravili. — Kadaj bodo pa v Krajnju zhes Kokro móft delati sazheli, h kterimu fe she takó dolgo pripravljajo? Kadaj bo konz terplenja, ki ga mora nedolshna shivina po ftermimu „grabnu“ pre- ftati? Pravizhni fe tudi fvoje shivine u- fmili,“ pravi Šalomonov prigovor 12, 10.

(Vinoredniki letaf silno veliko vina prizhakujejo;) is Dolenfkiga fo nam pifali, de nar ftareji ljudje take rodovitne letne ne pomni- jo, kakor fe dosdaj kashe. Bog naf le tózhe obvari!

Besedne vganjke.

- 1) Beseda je, ki kaže kar rad ješ — Jo bereš nazaj, številko poveš.
- 2) Z besedo pokažem le kako fe mi zdi, Jo berem nazaj, me kmalo več ni.
- 3) Znano žito beseda kaže ti — Jo bereš nazaj, prešiče redi.
- 4) Beseda pomeni, kadar rasaja vihar — Beri jo narobe, polna luna gospodar'.
- 5) Poznaš reč, ki jo v vsaki hiši dobiš — Beri jo nazaj, ni ti žal, če jo zgubiš; Per vinski posodi zlo zanjo skerbiš.

Višnjagorski.

Današnjemu listu je fhefti dél vinoréje perdjan.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	27. Maliferpa- na.		22. Malifer- pana.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pfhenize domazhe	1	20	1	28
1 „ „ banafhke	1	22	1	22
1 „ Turfhize . . .	—	58	—	—
1 „ Sorfhize . . .	1	—	1	3
1 „ Rèshi . . .	—	54	1	—
1 „ Jezhmena . . .	—	47	—	—
1 „ Profa . . .	—	59	1	—
1 „ Ajde . . .	—	51	1	6
1 „ Ovfa . . .	—	36	—	40

V Ljubljani. Natisnil in saloshil Joshef Blasnik.